

Els poetes de secà

I. L'expressió "de secà" en comarques com les Garrigues tradicionals, en què no hi havia pràcticament un pam d'horta, té un caire irònic i més aviat pejoratiu, de pobresa o de poca qualitat. Es de suposar que sigui per comparació amb la riquesa d'altres comarques properes de regadiu: en el nostre cas el Segrià i la seva capital, Lleida. Així es diu "advocat de secà" i "poeta de secà", quan algun pagès o botiguer tendeix a donar massa consells (siguin jurídics o no) o s'atreveix a fer versos. Ignoro si a la resta de les comarques dels països catalans s'usen encara aquestes expressions lingüístiques i, en cas afirmatiu, si tenen el mateix significat que a les comarques meridionals lleidatanes.

Els anomenats advocats de secà no passen mantes vegades de ser ignorants orgullosos (mala combinació la ignorància orgullosa!), que el poble es pren a xirinola, però que poden fer molt de mal al veïnatge si a la pretensió de saberut en lleis s'hi combina una intel·ligència litigant; són els casos típics d'enganya-pagesos que cada poble hagué de sofrir en temps no massa reculats, sobretot quan l'advocat de secà coincidía amb el cacic del poble, cosa no infreqüent. Però aquí no anem a parlar d'aquests casos desagradables, sortosament esbandits actualment, sinó dels més xirois, com són els poetes de secà.

Avui el poeta de secà també va de baixa a la nostra ruralia. No és que no n'hi hagi. Potser n'hi ha més que abans, com crec que hi ha més

afezionats a la pintura ("pintors de secà") i a d'altres manifestacions de l'esperit. El que passa és que ara no es llancen tanta la palestra com antany, segurament per l'ambient cultural més ampli i per més por al ridícul del camperol actual. Tots coneixem gent que viuen a les nostres comarques i que pinten o versifiquen més o menys bé, però que mai no s'atreveixen a publicar o ensenyar les seves produccions diguem-ne artístiques, conscients com són (a vegades massa) de llur escassa vàlua literària o artística. Àdhuc es pot perdre per aquesta timidesa exagerada alguna bona mostra cultural al nostre camp. No solia passar així fins fa poc, com anem a veure a continuació.

II. De poetes de secà (versificadors, en realitat) n'hi ha hagut i n'hi ha encara a tots els pobles; però de poetes a seques (bons poetes) n'hi ha pocs, tant al secà com a l'horta. Cadascú de nosaltres té a ben segur en la seva ment noms de versaires no poetes i poetes vertaders que a vegades ni fan versos, sinó prosa poètica, inspirada i plena de bellesa. Nosaltres ens hem de referir aquí a les nostres vivències personals de la Granadella, per a mirat de concretar el que volem dir en aquest article, puix que aquests exemples concrets solen ser únics de cada lloc, però en general resumeixen un fet comú comarcal, regional o nacional, amb les variants que siguin.

Al quinzenal garriguenc de la Granadella de 1933-34 "Clarí", vam tenir sempre una secció activa i de col·laboració espontània que

Aquí trobarien relacions, informacions útils i ajut moral. Els qui vénen de les terres de la Catalunya occidental, se sentiran com a casa seva, i els qui viuen a Barcelona, poden pensar que, fent-se socis del Centre, col·laborarien en la tasca de mantenir l'esperit i la presència lleidatans en aquesta urbs que acaba per devorar tots els valors ancestrals, els afectes de la casa pairal, els records del poble on van néixer, i redueix els homes a la categoria de transeïnts.

Conclusió

Els socis del Centre Comarcal Lleidatà es troben, en una bona part, aplegats amb d'altres convilatans, i formen així els Amics de Juneda, de Cubells, de Golmés, de Solsona, de Sarrià, de Sant Julià de Vilatorrada, etc. D'aquesta manera poden trobar-se al local, i organitzar actes, com són ara la celebració de les festes del poble nadiu, preparar excursions i sessions particulars, tot això sense deixar de participar, al mateix temps, a totes les altres activitats societàries que tenen lloc al Centre, de caràcter general.

Un altre avantatge hi ha, encara; en el fet que dos lleidatans hagin de trobar-se, de veure's, no ho faran enlloc millor que si acudeixen al local del Centre, i sobretot avui, que ja comença a ser difícil de fer-ho per la manca de cafès que registra Barcelona, a causa de la desaparició gairebé total d'aquests locals que s'observa a la ciutat.

Fem, doncs, una Crida a tots els fills de la terra ferma, una invitació generosa, viva i insistent als lleidatans residents a la ciutat de Barcelona, perquè es facin socis del nostre Centre, complint així amb un elemental deure de cortesia, humanitari i social, aportant el seu gra d'arena a l'obra començada per altres lleidatans ara farà cinquanta anys, i per assegurar i augmentar el prestigi d'una obra nostra, que és ja un noble orgull pels fills de la Catalunya occidental, i un exemple de treball i constància que oferim a la ciutat que ens acull, exemple que no ha estat imitat, en la mateixa proporció, pels altres fills de les comarques catalanes.

Fem extensiva la nostra Crida als lleidatans que vénen a Barcelona per motius familiars, comercials o culturals, perquè passin a conèixer el Centre i utilitzin els serveis del bar, restaurant i les activitats recreatives. Trobaran sempre la Junta Directiva i, en particular, el nostre jove president senyor Eusebi Majó, que els rebran amb amabilitat, i els informaran i ajudaran en tot allò que els sigui possible.

Lleidatans! El Centre Comarcal Lleidatà és casa vostra. Ajudeu-lo, col·laboreu-hi fent-vos socis.

Que el Cinquantenari del Centre sigui un motiu d'unió, d'agermanament i de progrés. La vida mateixa no tindria cap atractiu sense una abraçada fraternal i amorosa, i sense unes realitzacions espirituals i humanes.

J. B. Xuriguera